

Chay mañakusqanta uyarispas Pachakuti Inkaqa tawa chunka waranqa runankunata huk hatun yarq'a hasp'imunankupaq kamachin. Kunankamapas chay yarq'aqa kallachkansi. "Ch'uyalla sumaqman puriq" nispan sutiyanqu.

Relato Popular

KAQNINKUNA

Ayar Wawqikunamanta Ñawpa Willakuy

3 Rapi

Titi Qaqa Quchamanta Ñawpa Willakuy

10 Rapi

Achiranamanta Ñawpa Willakuy

18 Rapi

Inkaqa tukuy sunqunwan wayllukuspansi paywan warmiyakuyta munasqa; ichaqa Ch'illu Simp'a sutiyaq sipasñataq mana munaqchu kasqa, payqa llaqtanpi tiyaq waynata munasqa.

Chaysi Inkaqa sispasta nisqa:

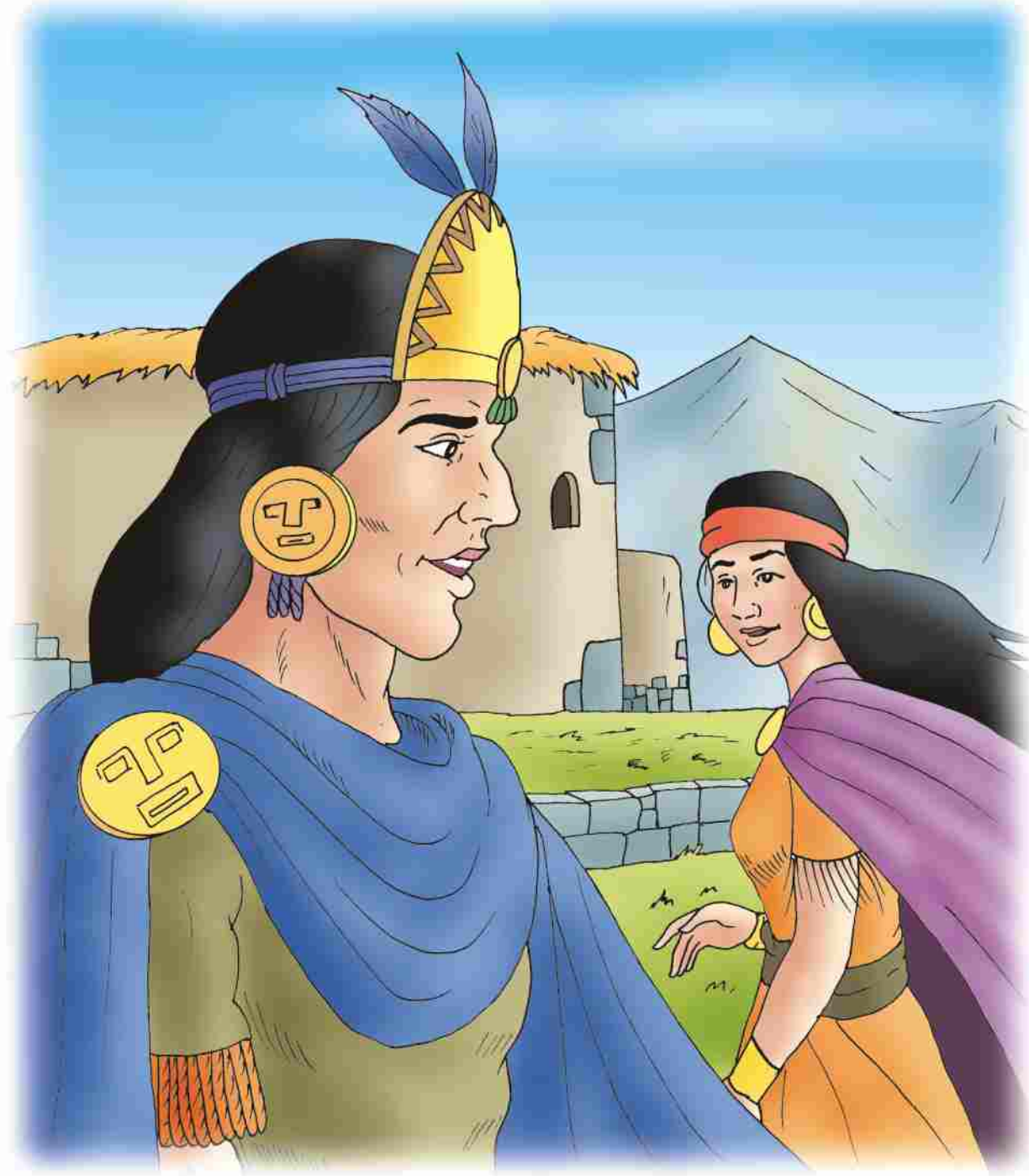
- Allinmi munasqay urpi, ama manchakuychu, aswan munasqaykita mañakuway - nispa

Ch'illu Simp'añataq kutichisqa:

Qammi hatun Apu kanki, tukuy ruraq, wiraqucha, manachu kay llaqtaypaq unuta apachimuwaq- nispa.

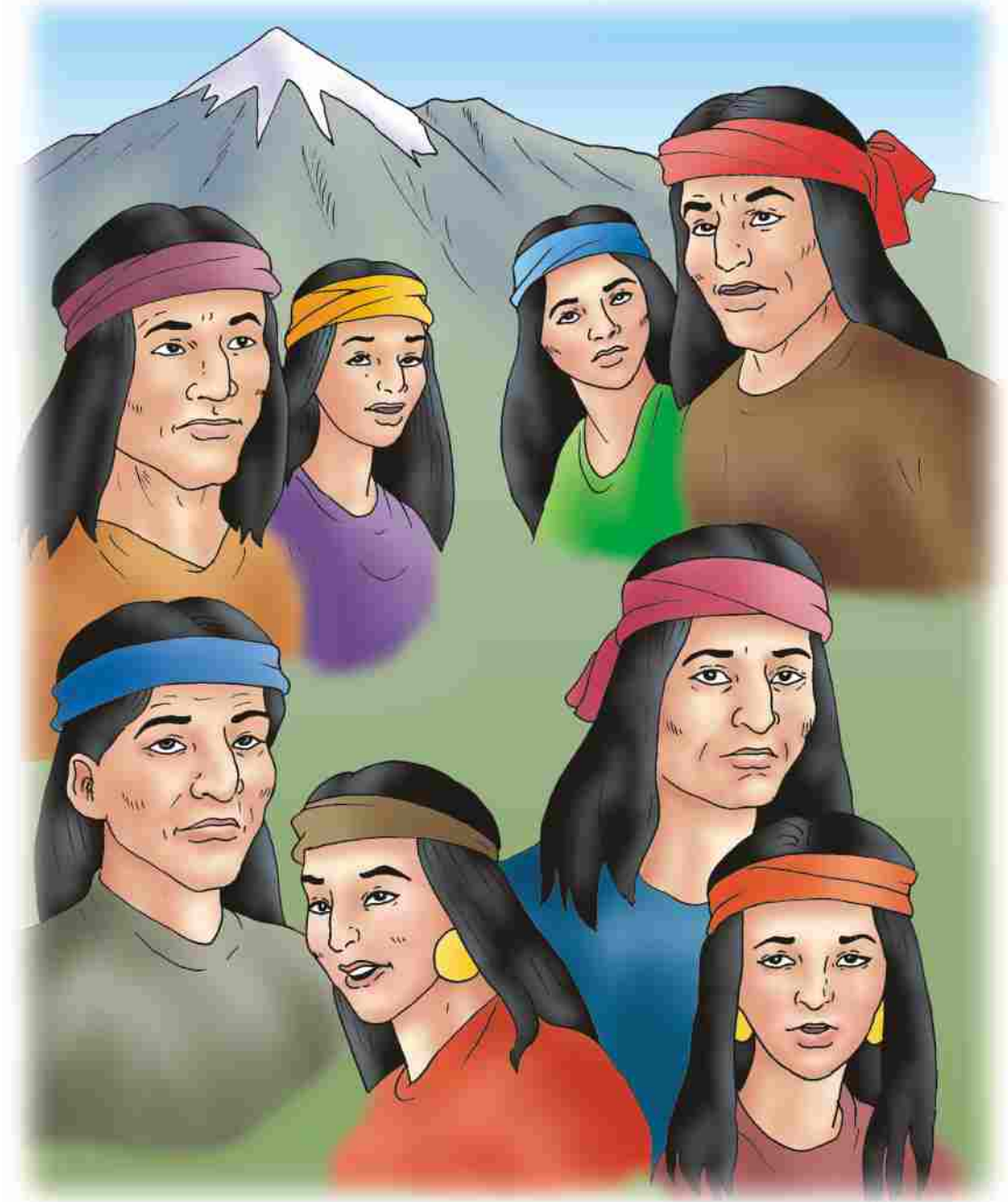

ACHIRANAMANTA ÑAWPA WILLAKUY

Apu Inka Pachakutiq Ika suyuta kamachichkaptinsi Tati sutiyoq llaqtanta muyuritamusqa. Chaypis huk, Ch'illu Simp'a, suni Chukchayuq munay sihlla sipas tiyasqa.

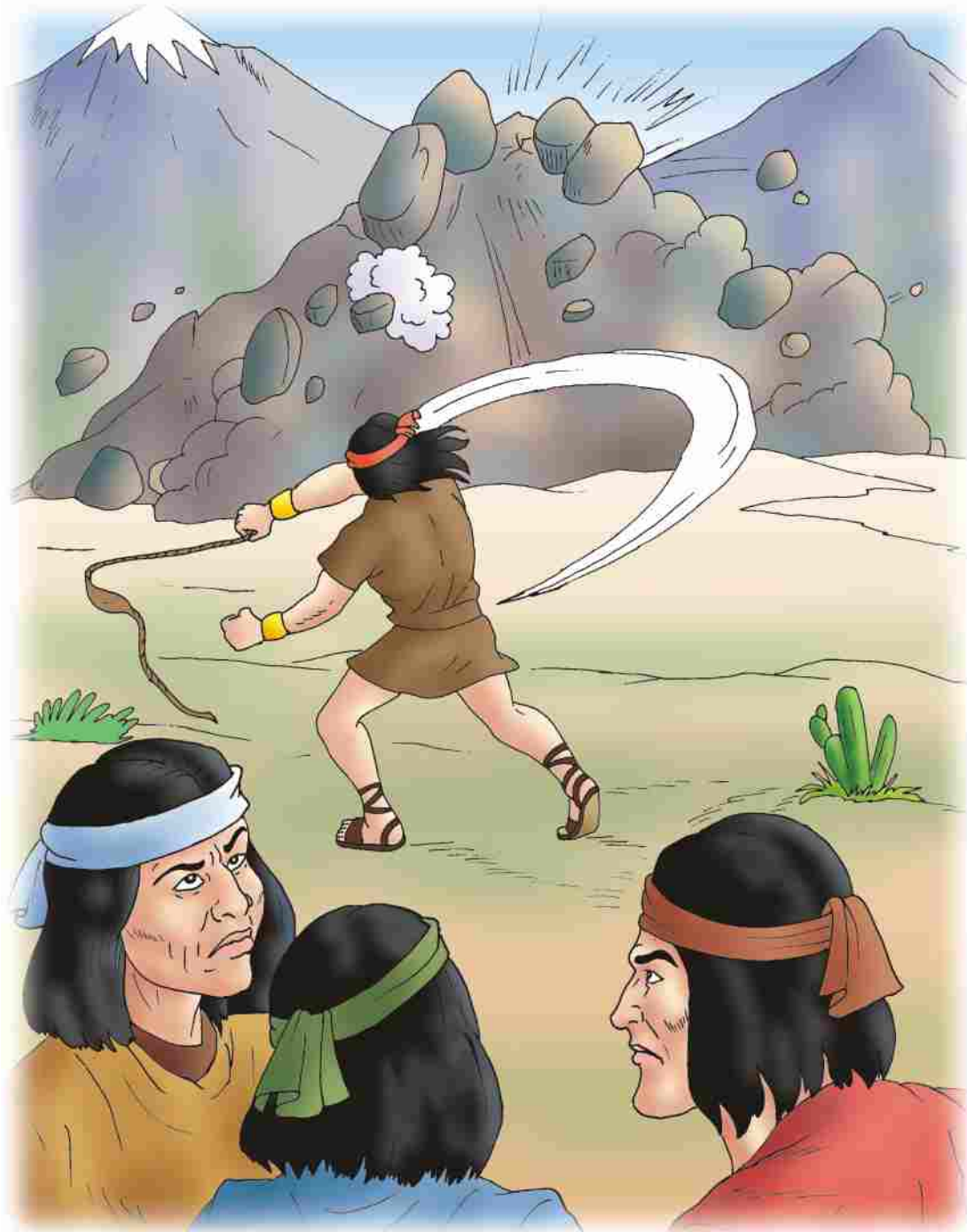
AYAR WAWQIKUNAMANTA ÑAWPA WILLAKUY

Ñawpaqmantan kay willakuy kan. Ñawpa watas tawa wawqikuna kasqaku, paykunaqa: Ayar Kachi, Ayar Uchu, Ayar Awqa, Ayar Manku nisqa kasqaku.

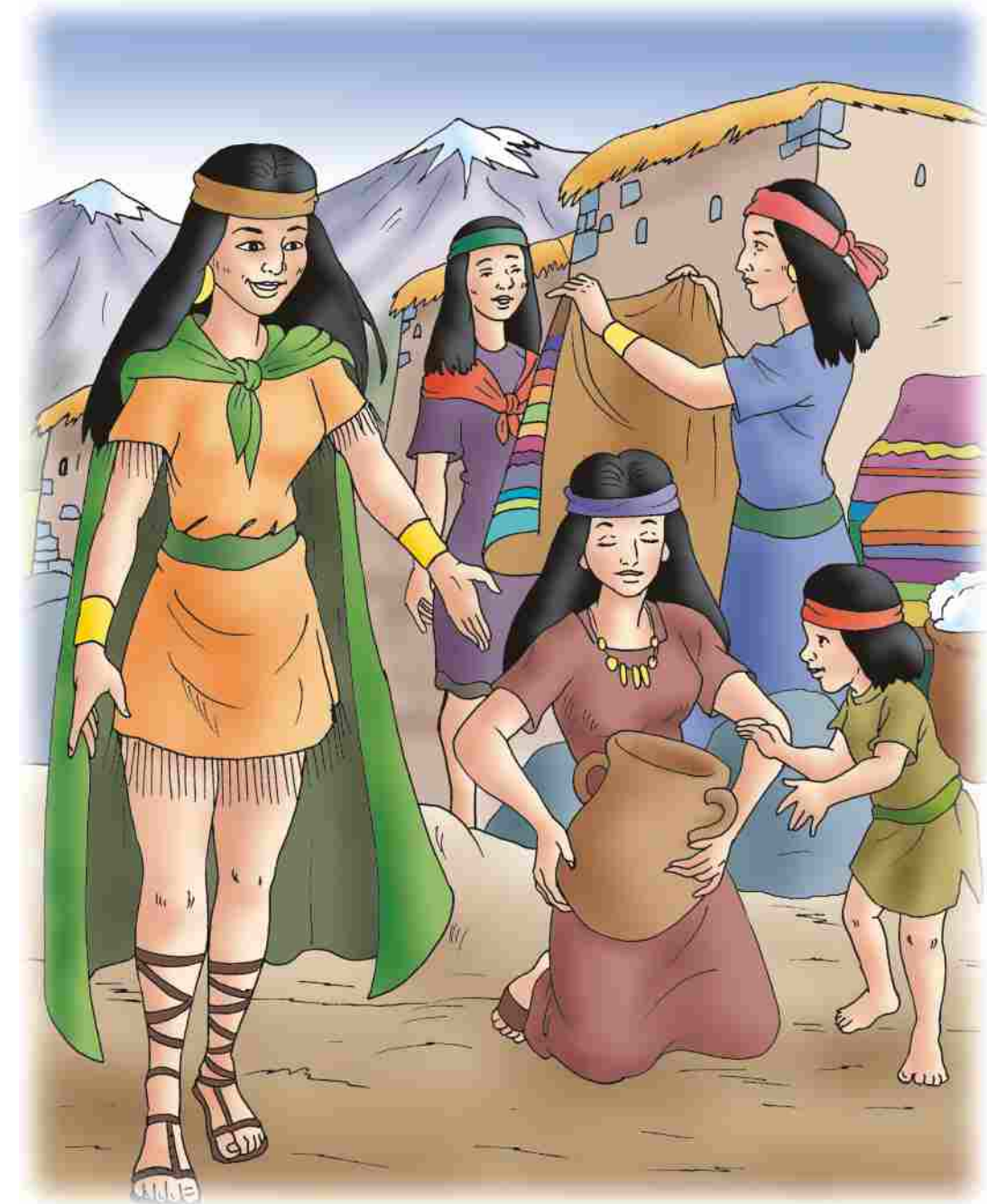
Sapanka wawqikunas kaq warmillayuqtaq kasqaku, paykunaqa: Mama Waku, Mama Kuru, Mama Rawk'a, Mama Uqllu nisqa sutiyoq kasqaku.

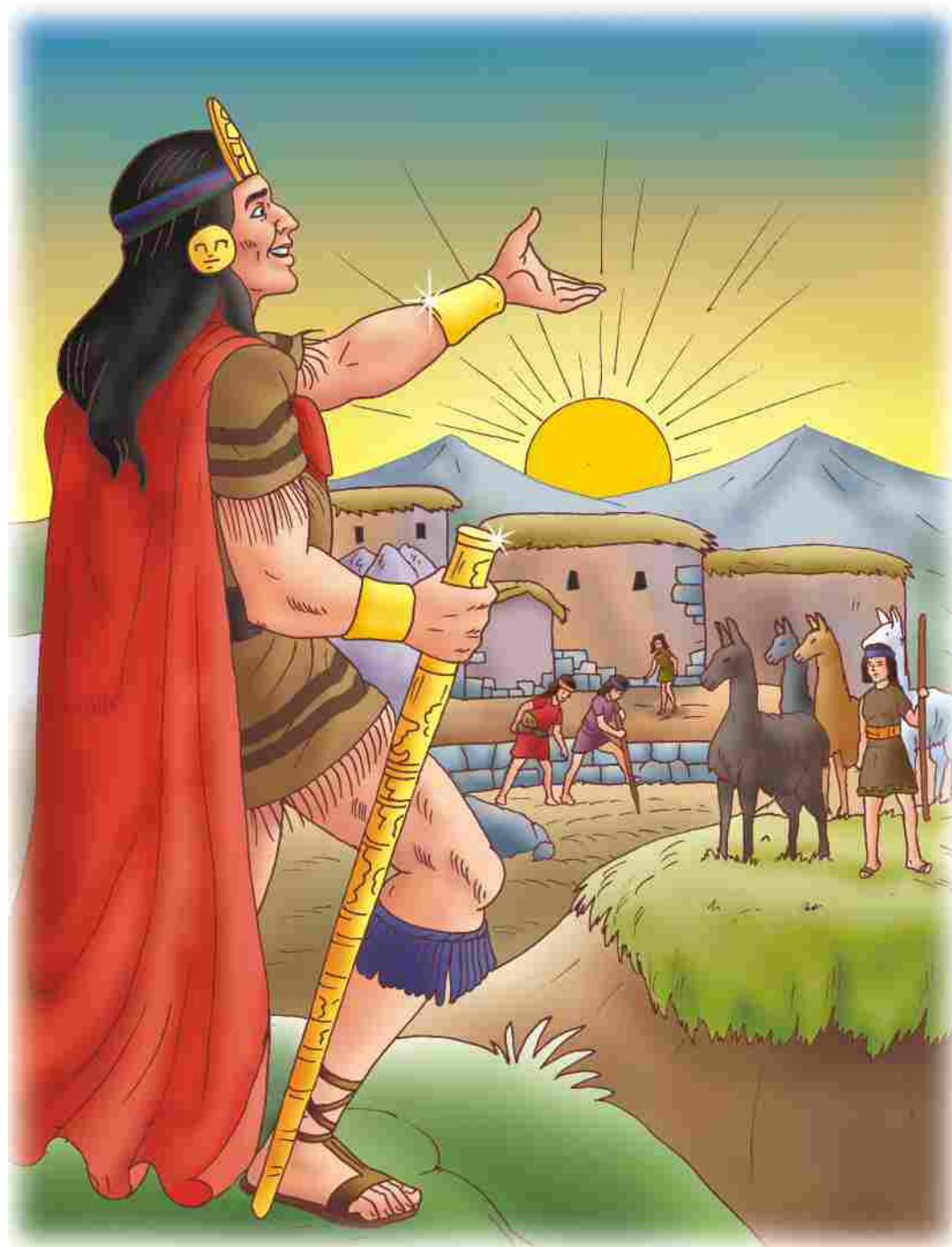
Hukninkaq, Ayar Kachi sutiyuq wayqinkus, aswan kallpasapa runa kasqa, huk warak'allawansi urqkunata thuñichiq. Chayta rikuspas wawqinkuna chiqnikusqaku, mana rikuytapas atiqchu kasqaku.

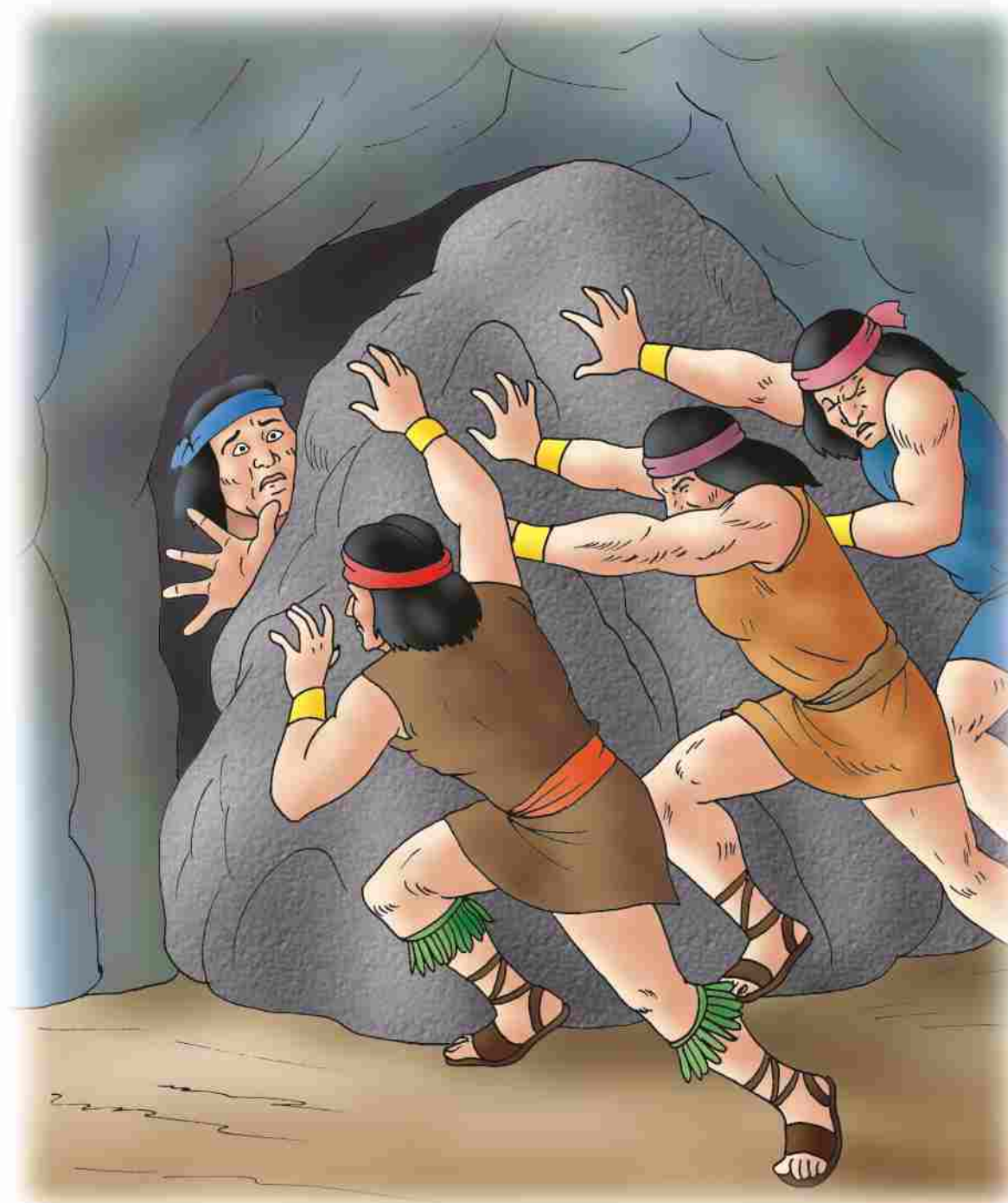
Mama Uqlluñataqsi warmikunata yachachillasqataq. Yachachisqam wik'uña millwamanta awaykuna rurayta, chaymanta tukuy llimpi' punchukuna awaytapas. Mikhuna wayk'unankupaq llink'i allpamanta manka ruraytapas yachachisqa. Huk ruraykunatapas yachachillasqataq. Chayhinapis llapa runa aswan allinta Kawsayta yachasqaku.

Relato Popular

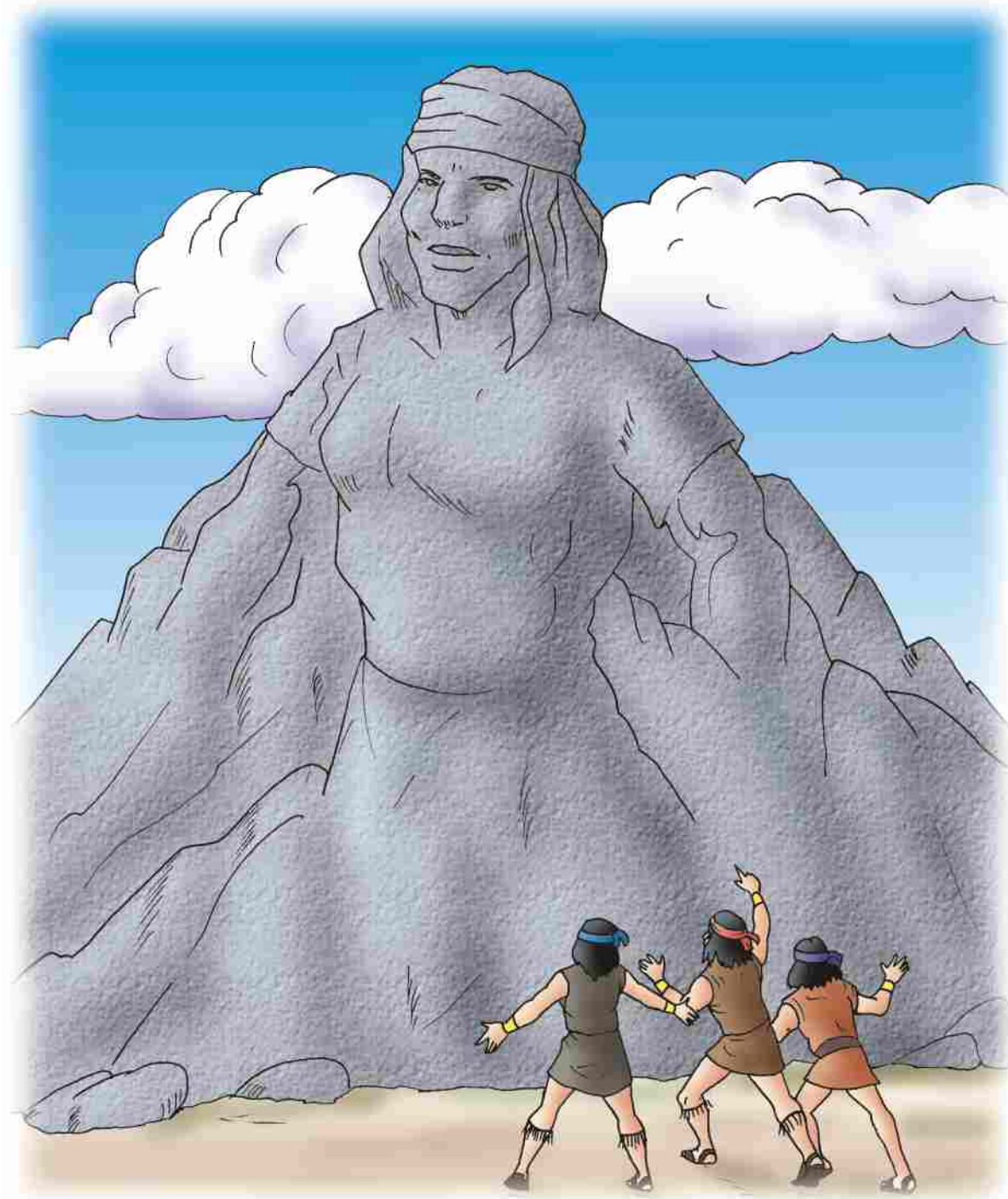

Chaypis, Manku Qhapaqqa chay suyupi tiyaq qhari runakunata tukuy rurayta yachachisqa. Yachachisqas allpa llamk'ayta, mikhuykuna tarpuyta ima, manaña karu purinankupaq. Uywakunata michiytapas yachachillasqataq, chaysi llama uywayta qallarisqaku. Rumi pirqamanta wasi ruraytapas yachachillasqataq, allin kawsanankupaqmi tukuy rurayta yachachisqa.

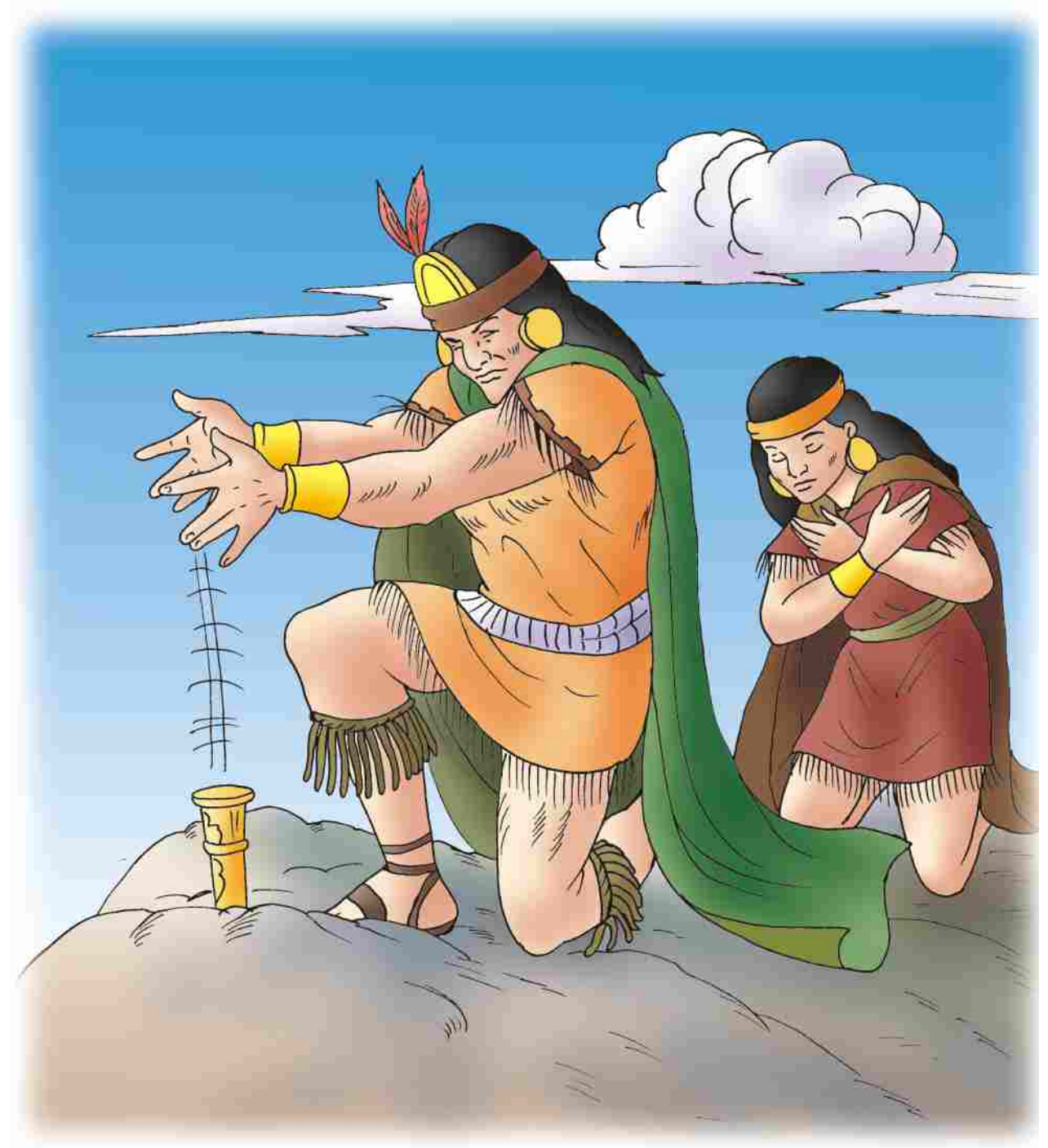

Huk p'unchawsí wakin wawqinkuna, Ayar Kachitaqa mach'aypi wichq'arqapunku. Chayta ruraspas kimsantin wawqikunaqa ripuqku. Wanakawrimansi chayasqaku. Chaypis huk k'uychi rikhurisqa.

Ayar Uchu wawqis ñawparqusqa, chayllapis huk hatun wak'a rumiman tukurqapusqa. Chaypitaqsi Ayar Mankuta nisqa "Sutiykita Manku Qhapaqman t'ikray" nispa.

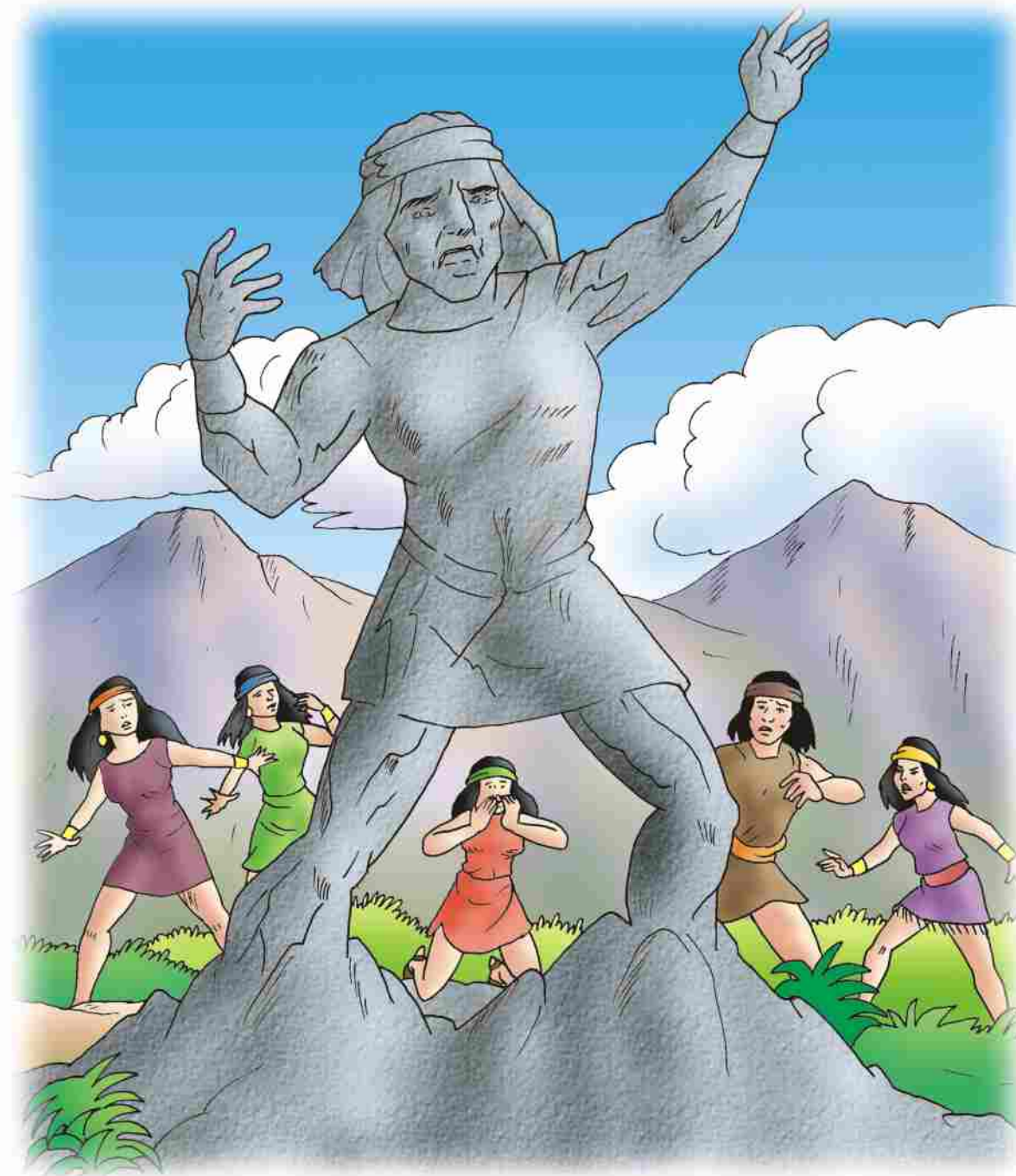

Chayhinata purichkaptinkus, huk p'unchaw quri tawnaqa allpa ukhuman suskhuykuspa utqaylla chinkarqapusqa. Taytankupa nisqanta yuyarispa chaypi Qusqu llaqtata sayarichisqaku.

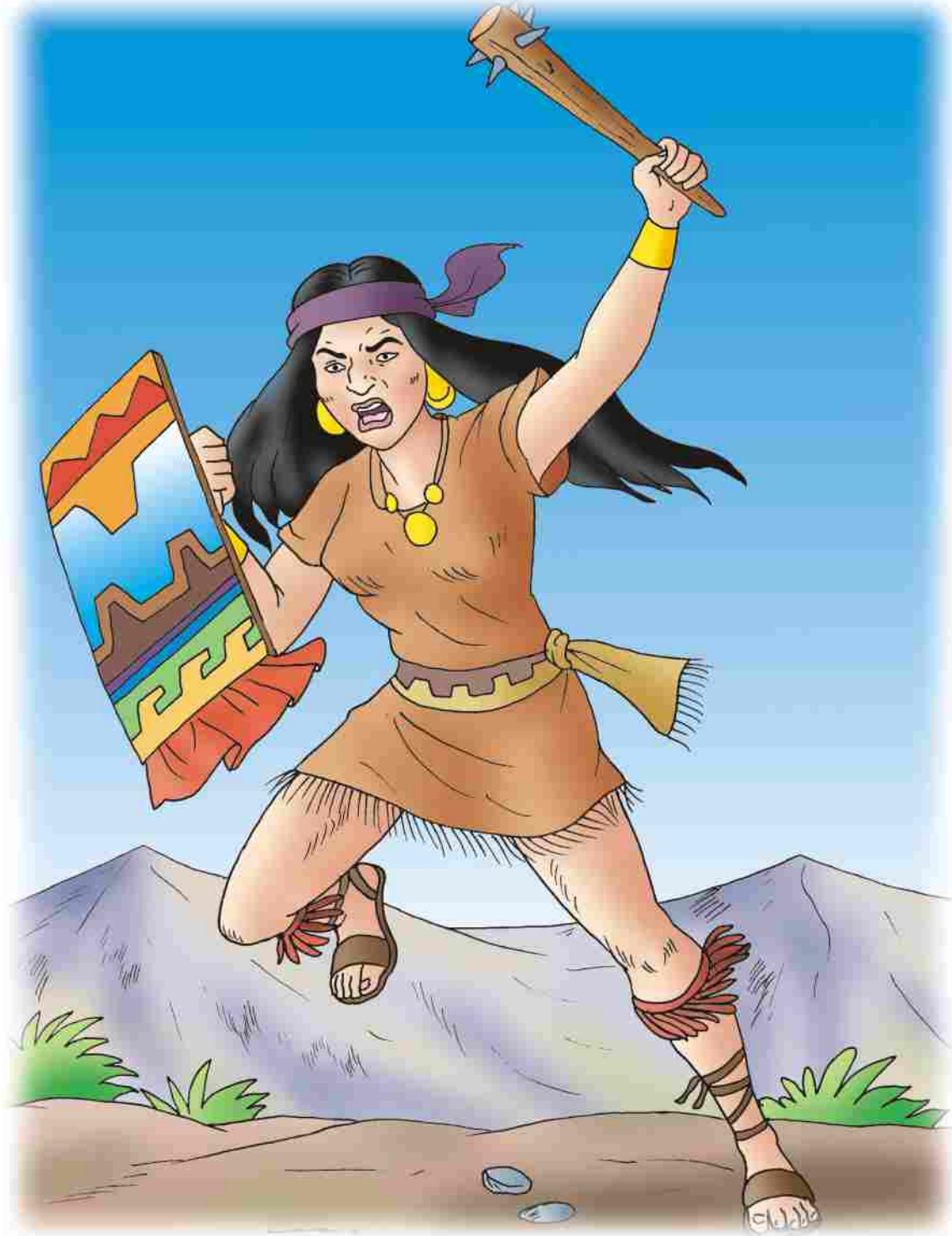

Manku Qhapaqsi makinpi huk quri tawnata apasqa. Chay tawnataqa tayta Intis qusqa kayhinata nispa:
"Chay suyukunata kay tawnata sat'ispa purimunayki, maypin allpa ukhuman chinkanqa, chaypim Qusqu sutiyuq Ilaqtata hatarichinki"
nispa.
Paykunaqa tayta Intipa kamachikusqanmanhinas purinku, tawnata sat'ispa sat'ispa.

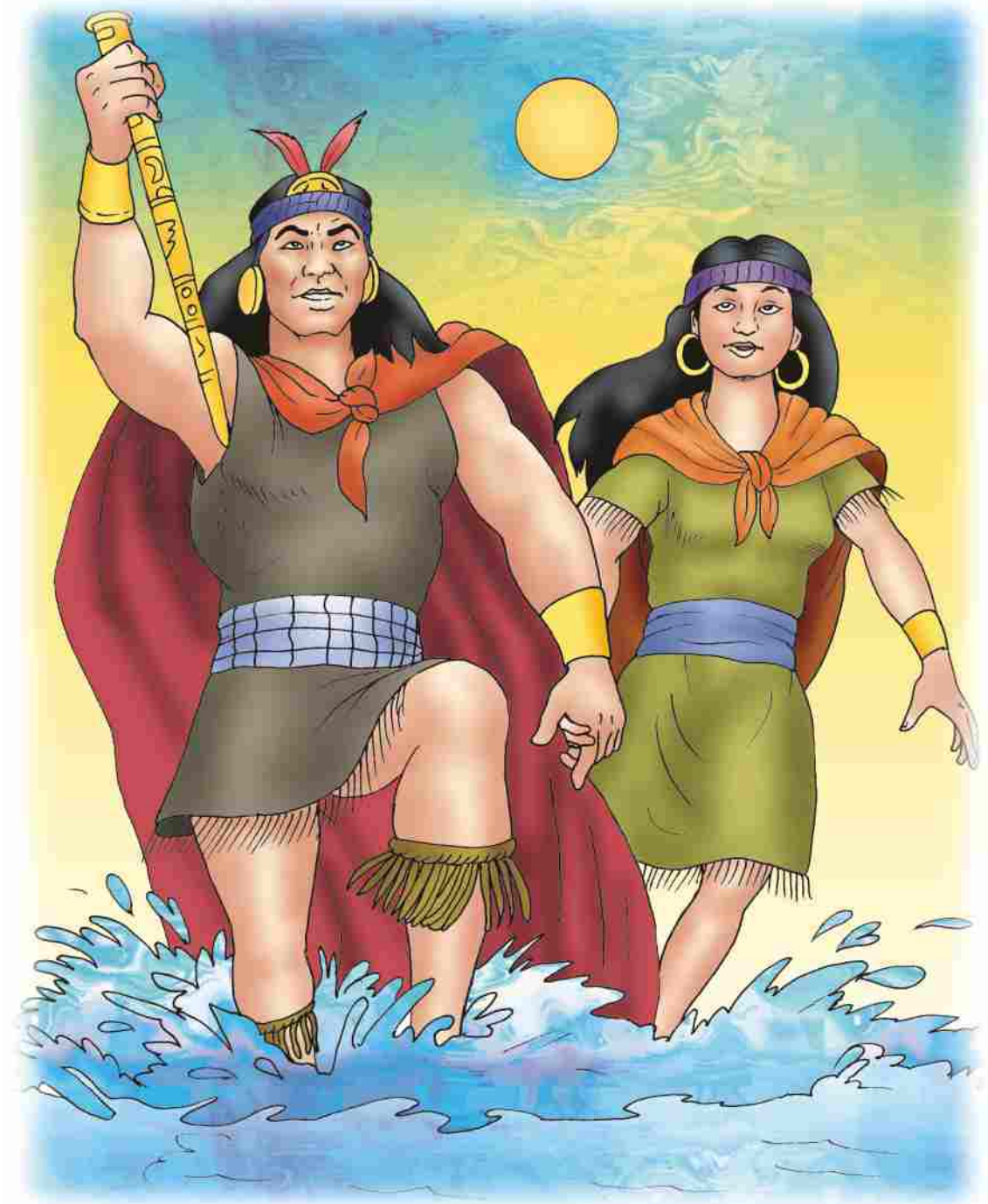

Iskaynin wawqikuna, tawa warmintin ripusqaku, chaysi Qusquman chayarqusqaku.
Ayar Awqas ñawparqusqa, wakin qhawachkaptinsi, paypas huk rumiman tukurqapullasqataq.

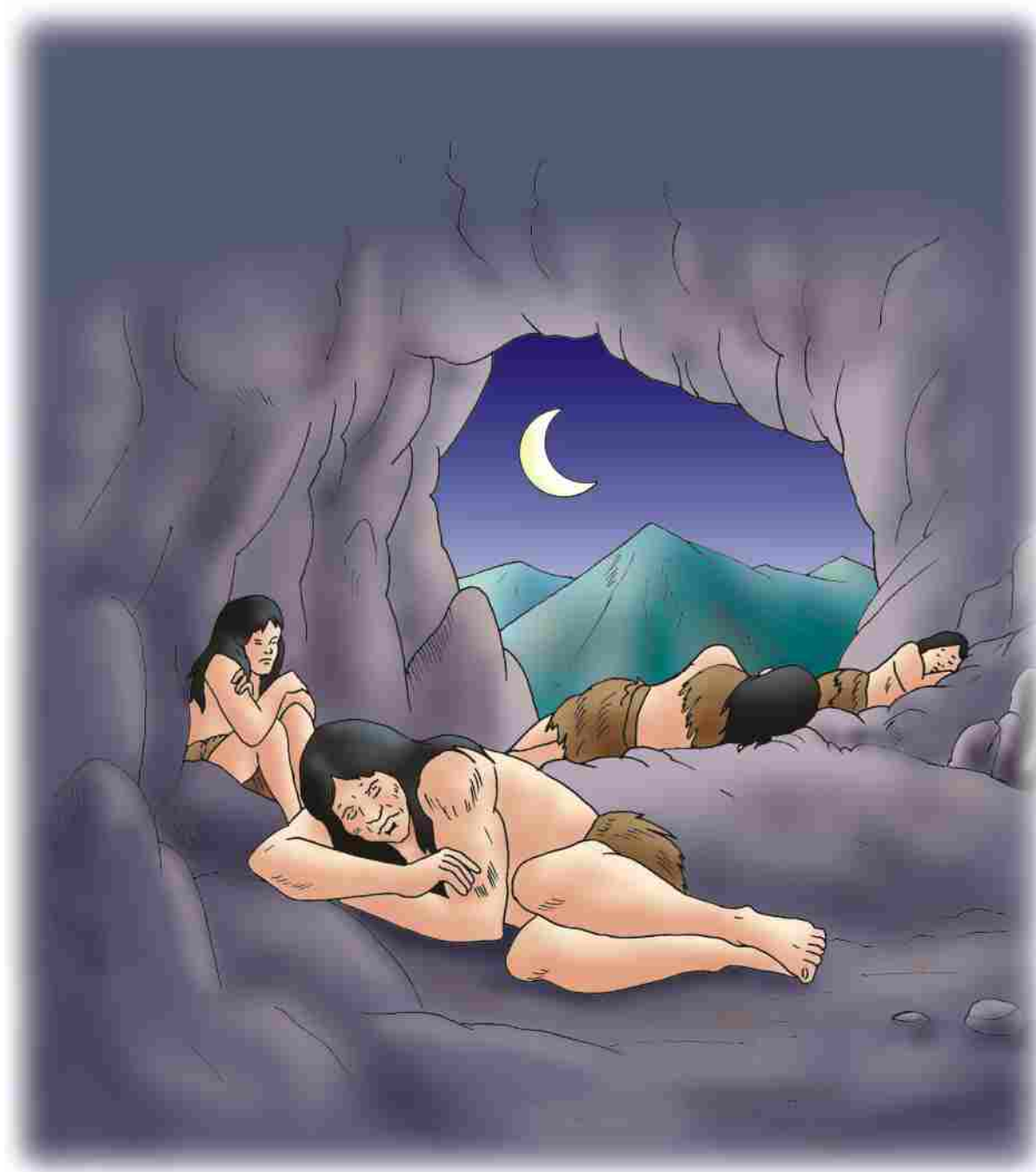
Sapallansi Manku Qhapaqqa tawa warmintin qipasqa. Mama Wakus aswan mana manchakuq, allin amachakuq kasqa.

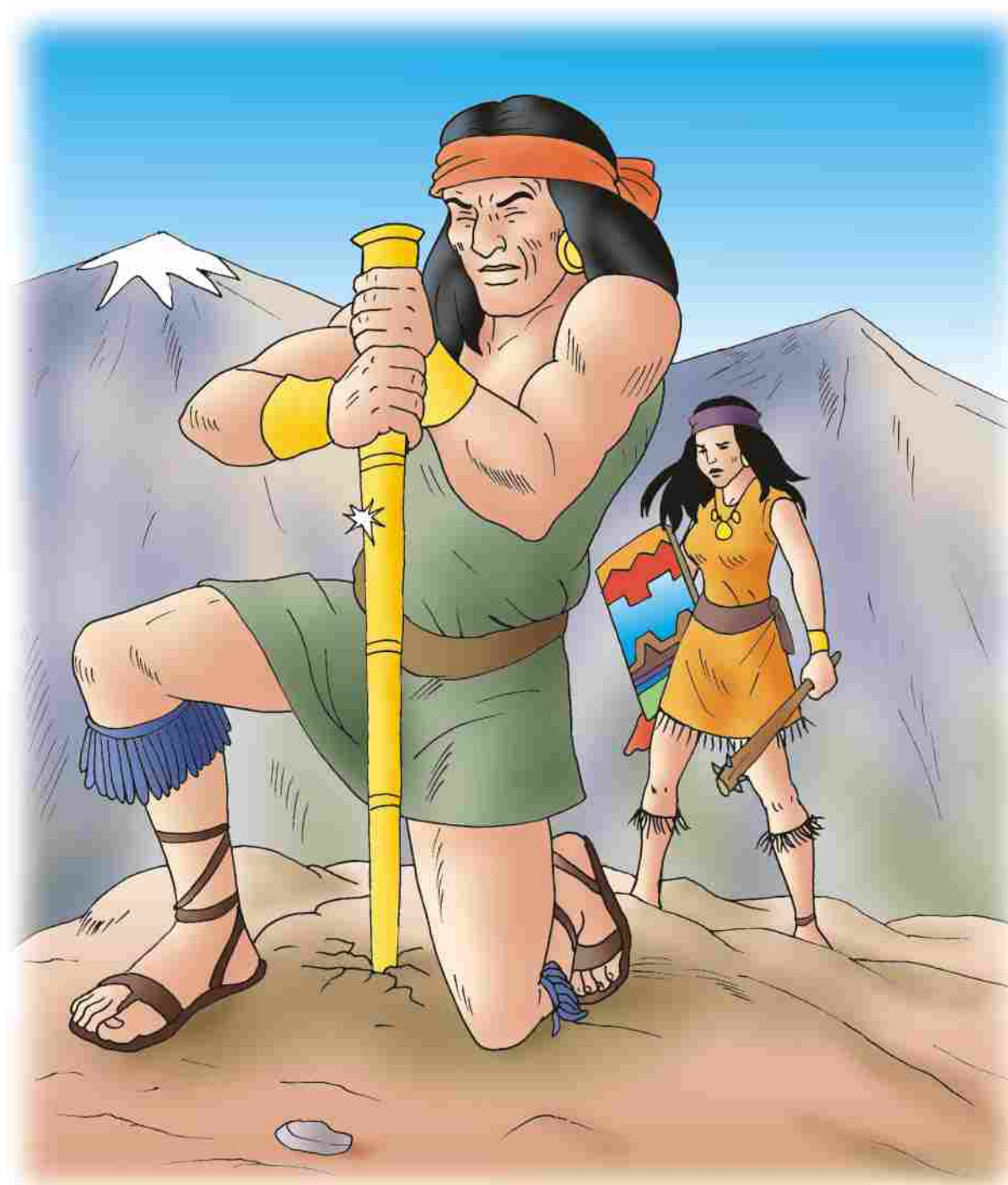
Huk p'unchawsi tayta Intiqa, chay ñak'ariyninkuta rikuspa, nisqa: "Manku Qhapaq, Mama Uqllu wawaykunatan runakuna yanapananpaq kachasaq" nispa. Chaysi, Titi Qaqa hatun quchamantas Manku Qhapaq, Mama Uqlluwan llusqimusqaku.

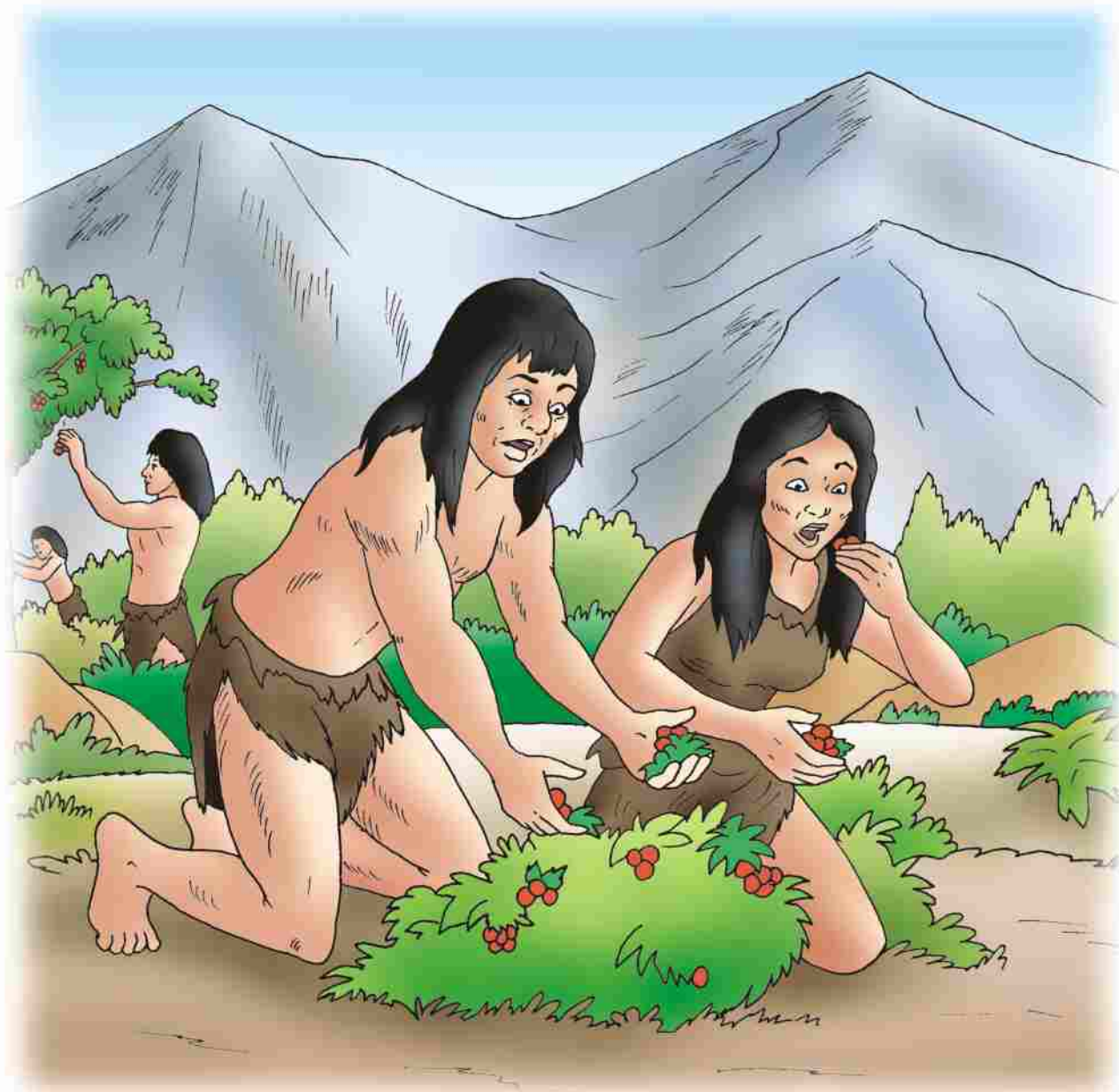
Mana husut'ayuq, q'ala chakillas purisqakupas, uywakunapa qaranwantaqsi p'achakusqakupas. Uywakunataqa wach'ikunawansi chaquq kasqaku. Manataqsi ninatapas riqsisqakuchu, sinchitas ñak'arisqaku. Hankullatas mikhunatapas mikhuqku. Chiri killakunapipas manas ancha puriytaqa atiqkuchu.

Qusquman chayarquptinkus Manku Qhapaq quri tawnata allpapi chinkaykachisqa. Chaypi tiyaq runapas Mama Wakuta rikuspas manchakuymanta ayqikusqaku. Chaypis Qusquta kamarqanku.

Relato Popular

TITI QAQA QUCHAMANTA ÑAWPA WILLAKUY

Ancha unay wataña, inkakuna manaraq chayamuchkaptinsi, kay Qullaw suyupi tiyaqkunaqa sinchita ñak'ariq kasqaku. Manam tarpuytaqa yachaqkuchu, manataqsi pipas yachachiq kasqachu. Chaysi, yarqachikuspaga karutaraqsi puriqku, chaypis purun mallkikunapa, sach'akunapa rurunta pallaqku.

Chirichtinkupas, puñuy aysaptinkupas urqkunamansi riqku, chaypis qaqakunapi mach'aykunaman yaykuqku, chayhinatas tiyaq kasqaku.

